

Tungkol Saan ang Modyul na Ito?

Nakarinig ka na ba ng isang tao na bumibigkas ng tula, nagbabasa ng dula o nagkukuwento ng istorya? Narinig mo na ba ang iyong lola na nagkuwento tungkol sa mga hindi malilimutang pangyayari sa kanyang buhay na para na ring sa iyo nangyari ang mga ito? Nakaranas ka ba ng pagguni-guni habang nagkukuwento ng kani-kanilang mga istorya ang ibang tao?

Ang pagiging sensitibo sa mga damdamin, imahen at idea sa mga salitang iyong naririnig ay tinatawag na **nagpapahalagang pakikinig**. Ang pagbibigay-halaga sa mga naririnig ay nagpapahiwatig ng pagkaunawa, pagkalugod at pagbibigay kahalagahan sa lahat ng sinasabi sa iyo.

Nakaramdam ka na ba ng lungkot, kasiyahan, galit o takot matapos kang makarinig ng tula o istorya? Ibig sabihin ng nagpapahalagang pakikinig ay ang pagsasabuhay ng mga karanasan ng nagsasalaysay—na para na ring bahagi ka ng kuwento niya. Nangangailangan ng kahusayan ang nagpapahalagang pakikinig—kahusayang mapapaunlad pa upang higit kang masiyahan sa mga kuwento na iyong maririnig.

Ang modyul na ito ay may kasamang audiotape. Kailangan mo ang cassette player upang mapakinggan mo ang mga kuwento o mga sipi na kasama sa mga aralin sa modyul na ito. Gagamitin mo ang tape na ito habang pinag-aaralan mong mabuti ang modyul, kaya nararapat lang na matuto kang gumamit ng cassette player bago ka magpatuloy.

Tutulungan ka ng modyul na itong pahusayin ang kakayahan mo sa nagpapahalagang pakikinig. Nahahati ito sa dalawang aralin:

Aralin 1 – Pagbibigay-halaga sa mga Pandulang Pagtatanghal

Aralin 2 – Pag-unawa at Pagpapahalaga sa mga Narinig na Sipi

Anu-ano ang Matututuhan Mo sa Modyul na Ito?

Matapos mong basahin ang modyul na ito, magagawa mong:

- ◆ Gumawa ng iba't ibang interpretasyon sa mga teksto;
- ◆ Maglarawan ng mga emosyon na ipinapakita ng isang piyesa ng literatura; at
- ◆ Magsagawa ng mga aralin na natutuhan mo sa mga kuwento o sipi na narinig.

Anu-ano na ang mga Alam Mo?

Bago mo simulang pag-aralan ang modyul na ito, sagutan ang sumusunod na katanungan upang mabatid mo ang iyong mga nalalaman sa mga paksang tatalakayin dito.

- A. Magbigay ng dalawang katangian na dapat mong mabatid habang nakikinig ng isang kuwento o sipi.

1. _____
2. _____

- B. Bago ka magpatuloy, ayusin ang tape at saka ito patugtugin. Pakinggan nang mabuti ang **Unang Bahagi ng Tape: Pretest**. Itigil ang tape. Ilarawan sa isip ang iyong narinig. Upang mabalik-aralan, basahin ang sipi sa ibaba.

Malakas ang ugong ng eroplano habang tumatakbo ito sa daanan bago ito lumipad sa kalawakan. Ang panahon ay maaraw at makikita mo ang eroplanong lumilipad sa himpapawid.

Baguhin ang sipi sa itaas sa isang mas nakawiwili na kuwento sa pamamagitan ng pagsulat ng mas naglalarawang sanaysay.

1. _____

2. Magbigay ng dalawang dahilan kung bakit mahalaga ang tono ng boses sa pagsasalaysay ng isang kuwento.

a. _____
b. _____

Kumusta ang pagsusulit? Sa tingin mo ba'y mataas ang iyong nakuha? Ihambing mo ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* na nasa pahina 26.

Kung tama ang lahat ng sagot mo, magaling! Ipinapakita nito na marami kang nalalaman tungkol sa paksang ito. Maaari mo pa ring basahin ang modyul upang mabalik-aralan ang mga alam mo na. Malay natin, baka may mga bago kang matutuhan.

Kung mababa ang marka na nakuha mo, huwag mabahala. Nangangahulugang para sa iyo ang modyul na ito. Tutulungan ka nitong maintindihang mabuti ang mahahalagang konsepto na maario mong isagawa sa iyong pangaraw-araw na gawain. Kung pag-aaralan mong mabuti ang modyul na ito, malalaman mo ang mga tamang kasagutan sa pagsusulit at marami pang iba. Handa ka na ba?

Maaari ka nang magsimula ng Aralin 1.

Pagbibigay-halaga sa mga Pandulang Pagtatanghal

Kapag nakaririnig ka ng parirala, pangungusap o parapo, nakaririnig ka ng mga salitang nagpapahiwatig ng iba't ibang kahulugan. Halimbawa, kung marinig mo ang pangungusap na “Isang luha ang pumatak sa kanyang nanginginig na mukha,” naiintindihan mong mabuti kung ano ang ibig sabihin nito. Iyong inilalarawan sa isipan ang isang luha na pumapatak sa mukha ng isang babae. Ngunit mas marami pang magagawa ang mga salita higit pa sa pagbibigay sa iyo ng mga imahen. Nagbibigay din ng mas makabuluhang damdamin at idea ang mga salita. Mula sa pangungusap, maaari mo ring ilarawan sa iyong isipan ang isang napakalungkot na babae na pinipigilan ang kanyang pag-iyak. Mararamdaman mo rin ang kanyang kalungkutan at mapapag-isip ka kung ano ang dahilan ng kanyang kalungkutan.

Sa iyong pakikinig ng isang pangungusap, parapo o sipi, nakakukuha ka ng impormasyon o kaalaman sa pamamagitan ng pakikinig. Magagawa mo ito sa pamamagitan ng pagsisiyasat ng bawat salita na ginamit, ang mga imahen na ipinarating nito at ang tono ng boses na ginamit ng nagsasalita. Sa pakikinig ng isang sipi o kuwento, masdan ang mga ginamit na salita ng tagapagsalaysay, ang detalye pati na rin ang tono ng boses niya. Matutulungan ka ng mga salik na ito na mas mapahalagahan ang iyong mga narinig.

Tutulungan ka ng araling ito na kilalanin ang mga damdamin, imahen at idea na ipinapahiwatig ng mga teksto o sipi. Sa madaling salita, tutulungan ka nitong mapabuti ang iyong kakayanan sa nagpapahalagang pakikinig.

Pag-isipan Natin Ito

Kapag nagkukuwento ang isang tao, maaaring gumamit siya ng mga salita upang maipahayag ang kanyang mga idea. Minsan, may mga salita o detalye na nagpapahayag ng mga damdamin, imahen o idea. Kapag ang mga salitang ginamit sa kuwento ay nagbibigay ng impormasyon tungkol sa mga emosyon, ang tawag dito ay *emotion-laden* o puspos ng damdamin. Ang mga salitang ito ay tinatawag ding mga madamdaming salita o *feeling words*. Ang isang halimbawa ay “Ang pag-ibig ko sa iyo ay nagbabaga at nagliliyab.” Napahalagahan mo ba ang lakas ng damdamin na ipinahiwatig? Paano nakatulong ang pagpili ng mga salita? Pinili ba ang mga ginamit na salita upang mapalakas ang emosyon ng pag-ibig na ipinahihiwatig ng nagsasalita?

Sa kabilang dako, ginagamit ang mga salita upang magpahiwatig ng mga imahen o naglalarawan ng isang tanawin, sinasabing mga *image-laden* o *picture words* ang mga ito. Ang isang halimbawa ay “Ang paglipad ng pakpak ng paruparo sa hangin ay parang isang makulay na saranggola sa himpapawid.” Nailarawan mo ba sa iyong isip ang hitsura ng pakpak ng paruparo? Paano nakatulong ang pagpili ng mga salita sa paglalarawan nito sa iyong isipan? Para bang nakita mo ang paru-paro sa iyong harapan kahit na wala naman ito rito?

Ngayon, isipin ang babaeng inilarawan sa naunang pahina. Ang pangungusap na “Isang luha ang pumatak sa nanginginig niyang mukha” ay maraming sinasabi tungkol sa nangyari sa kanya. Sagutan ang sumusunod na katanungan.

1. Ano ang mga madamdaming ipinahiwatig ng mga salitang “isang luha” at “nanginginig”?

2. Ano ang maaaring ipinapahiwatig ng mukha ng babae?

3. Nakatulong ba ang mga piniling salita sa paglalarawan ng babae sa iyong isipan?

Ang pangungusap tungkol sa malungkot na babae na iyong nabasa ay parehong puno ng imahe at nakapokus sa emosyon. Tinutulungan ka ng mga salita na isaisip kung ano ang nangyayari sa babae dahil hindi lamang nito nagbibigay ng impormasyon kung hindi inilarawan din ang kanyang mga emosyon. Ang mga salitang “isang luha” at “nanginginig” ay nagsasabing malungkot at nag-aalaala ang babae. Maaari kang tulungan ng mga ito na isaisip ang ekspresyon ng mukha ng babae at pati ang posisyon ng kanyang mga kamay. Maaaring naisip mo rin kung ano ang dahilan kung bakit nakaranas ng matinding kalungkutan ang babaeng ito.

Ang mga salita ay makapangyarihang instrumento dahil ipinahihiwatig ng mga ito hindi lamang ang mahalagang impormasyon kung hindi ang impormasyon kung saan maisasaisip mo at mailalarawan ang mga imahen na kaakibat ng mga ito. Kapag ikaw ay nagsimulang mag-isip at maglarawan sa iyong isipan ng mga emosyon, idea at imahen sa bawat sipi o kuwento na iyong maririnig, ikaw ay nagsasagawa ng nagpapahalagang pakikinig!

Subukan Natin Ito

Kailangan mo ang tatlong piraso ng papel at lapis para sa gawaing ito.

Sa nakaraang gawain, nalaman mo na hindi lamang nagpapahiwatig ng mga imahen ang salita ngunit pag-iisipin ka pa ng mga ito. Pakinggan ang **Ikalawang Bahagi ng Tape, Ilarawan ang mga Sipi**. Maaari mong ipikit ang iyong mga mata habang nakikinig. Matapos ang bawat sipi, itigil ang tape at ilarawan ang bawat tagpo sa iyong isipan. Ulitin ang tape at magsimulang muli sa **Tape Segment # 2**. Itigil ang tape muli matapos ang unang seleksiyon. Ayon sa iyong narinig, ilarawan sa iyong isipan ang mga tagpo na isinulat mo sa unang pilas ng papel.

Matapos mong ilarawan sa isipin ang tagpo, pakinggan ang pangalawang sipi. Matapos pakinggan ito, itigil ang tape ang ilarawan ang tagpo na inisip mo sa pangalawang pilas ng papel.

Kapag tapos ka na, pakinggan ang pangatlong sipi. Ilarawan sa isipan ang bagay na inilalarawan sa tape. Matapos mong pakinggan ang sipi, itigil ang tape. Iguhit ang bagay sa pangatlong pilas ng papel.

Matapos mong gawin ang tatlong larawan, gamitin ang iyong galing sa pagbabasa upang tingnan ang iyong galing sa pakikinig. Basahin ang mga sipi sa ibaba. Ito ang mga sipi na iyong narinig sa tape. Tingnan ang iyong mga larawan at ihambing ito sa mga sipi sa ibaba. Nailalarawan mo ba ang mga imahen na inilalarawan sa ibaba?

1. Ang kusina ni lola ay malinis at maayos. Sa gitna ng silid ay isang malaking mesa na nababalutan ng checkered na mantel. Sa ibabaw ng mesa ay may sari-saring pagkain. Mayroong mga biskwet sa makukulay na garapon, prutas sa isang malaking kristal na tason at plorera na puno ng bulaklak.

2. Nakatira si Carlo sa isang bahay kubo. Hindi ito kasing laki ng ibang bahay ngunit mainit at maginhawa ito. Mayroon itong dalawang malalaking bintana na may kurtina na pumapagaspas sa hangin. Ang kisame nito ay gawa sa tuyot na dahon ng niyog. Ang hagdan ay gawa sa kawayan. Marami ring mga halaman na namumulaklak sa paligid ng bahay.
3. Ang aking mesang pinag-aaralan ay malinis at organisado. Gawa ito sa narra. Ginawa ito ng aking ama bilang regalo aking kaarawan. Mayroon itong lalagyan ng libro na may kaunting lamang libro. May lampara na makikita sa gawing kanan. Ngunit ang pinakagusto kong katangian nito ay ang katibayan nito.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 26 at 27.

Pareho ba kayo ng mga larawan? Kung oo, mayroon ka nang idea kung ano ang nais ipahiwatig ng mga sipi. Kung hindi, maaaring iba ang iyong pagkakaintindi at pagkarinig sa mga ito.

Ano ang natutuhan mo sa gawaing ito? Isulat ang mga ito sa mga patlang na nakalaan sa ibaba.

1. _____
2. _____
3. _____

Maaari mong ipakita ang iyong mga sagot sa Instructional Manager o facilitator ninyo.

Alamin Natin

Ipinapakita ng gawaing katatapos lamang kung paano nakapagbibigay ng mga imahen ang mga salita at sipi. Ang mga imahen na ito ay mga larawan na ating nakikita sa ating isipan habang tayo ay nakikinig sa mga salita. Subalit hindi naman natin palaging idinodrowing ang mga imahen sa papel upang malaman natin kung ang ating narinig ay kapareho ng nasa isipan ng tagapag-salita.

Araw-araw ay ginagamit mo ang iyong imahinasyon upang makita ng mga imaheng sinasabi ng mga tao sa iyong isipan. Dahil gumagawa ng mga imahen ang mga salita, mahalagang para sa kanila na sila ay maintindihan nang mabuti. Ang isang magaling na tagapagsalaysay ay nakagagamit ng mga salitang nagpapahalaga upang maipahiwatig nang mas madali ang mga imahen. Puno ng detalye ang kanyang mga kuwento. Maaari mong gamitin ang mga detalye na ito upang makagawa ng mga imahen o larawan o tagpo sa iyong isipan.

Upang ipakita kung paano nakapagbibigay larawan ang mga salita, pakinggan ang **Ikatlong Bahagi ng Tape, Isang Araw na Maraming gawain**. Itigil ang tape. Anu-anong mga imahen ang iyong naisip?

Ngayon, tingnan ang iyong husay sa pakikinig at pagbabasa. Basahin at pag-aralan ang sipi sa ibaba. Ito ang sipi na narinig mo sa tape. Subukang guni-gunihin ang tagpo na inilalarawan habang binabasa mo ang sipi.

Ito ay isang araw na abala ang lahat sa pamilihang bayan. Matatagpuan sa lahat ng dako ang mga magsasaka na naglalako ng kani-kanilang pananim. Mayroong mga nagtitinda ng isda, gulay at karne. Marami nang tao ang bumibili ng mga gamit at pagkaing kakailanganin para sa pista ng bayan.

Naririnig mo ba ang ingay gawa ng mga may-ari ng tindahan? Nararamdaman mo ba ang init sa palengke na punong-puno ng tao? Ano pa ang maaari mong maisip mula sa sipi habang ito ay binabasa mo?

Ngayon, ihambing ang mga imahen na nasa isip mo habang binabasa ang sipi sa mga imahen na nasa isip mo habang sa nakikinig sa cassette tape. Alin sa dalawa ang nagbigay nang mas malinaw na imahen?

May mga taong magaling maglarawan sa isip kapag naririnig ang mga salita. May mga iba namang mas malinaw ang nakikita sa isip kapag binabasa na lamang ang mga ito. Saan sa mga ito ka nabibilang?

Ano ang natutuhan mo sa gawaing ito?

Ang gawain na ito ay dinisenyo upang maipakita sa iyo na maaari kang maglarawan sa iyong isipan sa pamamagitan ng pakikinig o pagbabasa ng mga salita tungkol sa isang tagpo. Ang dalawang paraan na ito ay maaaring gamitin upang mapahalagahan ang impormasyon. Sa kasamaang palad, mas madalas na nakaririnig tayo ng mga bagay kaysa sa nababasa natin ang mga ito. Ito ang dahilan kung bakit dapat matuto kang makinig na mayroong pag-iintindi at pagpapahalaga.

Ngayon, pakinggan ang **Ika-apat na Bahagi ng Tape, Isang Araw na Maraming Gawain sa Pamilihang Bayan**. Ilarawan sa iyong isipan ang tagpo habang pinapakinggan mo ito.

Matapos ito, isiping muli kung tungkol saan ang sipi. Ilarawan ang tagpo na karirinig mo lang. Isulat ang iyong paglalarawan sa mga patlang na nakalaan sa ibaba.

Ihambing ang mga imahen na nakita mo sa iyong isipan habang pinapakinggan mo ang **Ikatlong Bahagi ng Tape, Isang Araw na Maraming Gawain** sa iyong inilarawan sa itaas. Alin sa mga larawan ang mas buhay at parang totoo? Aling sipi ang iyong mas nagustuhan? Bakit? Isulat ang iyong mga sagot sa mga patlang na nakalaan sa susunod na pahina.

Mas nagustuhan ko ang Ikatlo at Ikaapat na Bahagi ng Tape (bilugan ang iyong napili) dahil

1. _____
2. _____
3. _____

Napansin mo ba na mas mahaba ang **Ikaapat na Bahagi ng Tape** kaysa sa **Ikatlong Bahagi**? Mas detalyado at mas nakapagbibigay ng malinaw na larawan ang #4. Kahit na dalawang bersiyon ng pagsasalaysay ang makikita sa palengke, mas marami kang maririnig na impormasyon sa **Ikaapat na Bahagi** kaysa sa **Ikatlo**. Ano ang natutuhan mo sa gawaing ito?

Ipinakita ng gawain na ito na mas mainam kapag mas maraming detalye ang ibinigay sa isang tagpo. Sa paraang ito, mas marami kang impormasyon na makukuha. Ang mga sipi ay hindi kailangang mahaba upang makapagbigay ng impormasyon. Mas mahalaga pa rin ang pagpili ng mga tamang salita.

Ngayon, subukan mong basahin ang sipi ng **Ikaapat na Bahagi ng Tape** sa ibaba upang malaman mo kung narinig mo ito nang mabuti.

Ito ay isang araw na abala ang lahat sa pamilihang bayan. Matatagpuan sa lahat ng dako ang mga magsasaka na paglalako ng kanilang mga pananim. May mga nagtitinda ng isda na nahuli noong umagang iyon. Ang mga isda ay sariwa at parang kagagaling lang sa dagat. Ang ilang mga isda ay gumagalaw pa ang mga palikpik. Ang ganda ng tanawing iyon. Ang mga magsasaka ay nagbebenta ng kani-kanilang pananim. Ang mga repolyo ay malalaki at mayroong bahagyang kulay berde. Magkakapatong ang mga pakwan, amoy matamis at malinamnam pa. Hinog ang mga saging at mukhang kawili-wiling kainin.

Malapit na ang pista at ang lahat ay abalang naghahanda para rito. Maingay sa palengke. Maririnig mo ang pagkalampag ng mga malalaking kutsilyo na gamit sa paghahati ng sariwang laman ng baboy ng mga naglalako ng karne. Ang hangin ay puno ng mga sigaw ng tindera, inaalok ang mga kustomer na tingnan ang kanilang mga paninda. Maririnig mo ang mga boses ng tumatawad para sa mas mababang presyo. Maririnig ang isang banda na tumutugtog sa may plasa malapit sa palengke. Maririnig din ang tawanan ng ilan. Napakagandang umaga nito sa pagbebenta at pagbibili ng mga gamit!

Alalahanin kung ano ang iyong ginawa habang nakikinig sa Ikaapat na Bahagi ng Tape. Ipinikit mo ba ang iyong mga mata habang nakikinig dito?

Makinig muli sa bahaging ito ng tape nang nakapikit o dilat ang iyong mata (kung nakinig ka nang nakasara o bukas ang mata sa unang pagkakataon). Ano ang iyong natutuhan mula rito? Ano ang mas mabisa, nakikinig nang nakadilat o pikit ang mga mata?

Pansinin na mas malinaw ang mga imahen na nabuo sa iyong isip habang nakikinig nang nakapikit ang mga mata. Kapag nakapikit ang mga mata habang nakikinig, ikaw ay nakapag-iisip nang mabuti. Wala kang nakikitang pang-abala. Mas binibigyang pansin mo kung ano ang iyong naririnig.

Ang mga salitang puno ng imahen o *picture words* ay tumutulong sa ating makita nang malinaw ang mga eksena na inilalarawan sa ating isipan.

Ang magagaling na mga tagapagkuwento ay may maraming paraan upang hikayatin ang mga tagapakinig na makita ang mga eksena sa kanilang isipan nang mas malinaw. Isang halimbawa ay maaari nilang hayaan ang kanilang tagapakinig na ihambing ang mga ito sa kanilang mga sariling karanasan.

Ngayon ay makinig tayo sa **Ikalimang Bahagi ng Tape, Ang Bus sa Abalang Lansangan**. Maaari mong pikit ang iyong mata kung nais mo.

Ihinto ang tape, at basahin ang pahayag sa ibaba.

Lumilipad na nilagpasan ng bus ang ibang mga kotse. Ang tsuper ay mukha talagang nagmamadali. Ang bus ay maingay na nagpreno, limikha ng malakas na tunog na tulad ng nabasag na salamin nang marating ang sangandaan.

Naiisip mo ba kung anong tunog ang ginawa ng bus? Anong sipi ang iyong napakinggan o ang iyong nabasa—na nagbigay sa iyo ng masmalinaw na imahen? Anong sipi ang mas napahalagahan mo?

Sigurado akong pinili mo ang iyong nabasa sapagkat gumamit ito ng mga salitang puno ng imahen o *image-laden words* hindi tulad ng nasa tape. Ang paggamit ng mga salitang “maingay na nagpreno” at “nabasag na salamin” ay nakaragdag sa malinaw na imahen ng eksena na inilalarawan.

Subukan Natin Ito

Makinig sa **Ikaanim na Bahagi ng Tape, Subukan Natin Ito**. Pagkatapos ng bawat pangungusap, ihinto ang tape at ilarawan sa isip ang mga tagpo na inilalarawan. Isulat ang mga pangungusap sa hiwalay na pirasong papel. Pagkatapos ay isulat muli at gumamit ng salitang puno ng imahen. Maaari ka ring gumamit ng paghahambing at iba pang mga salita na nakahihikayat ng imahinasyon at pakikinig na may pagpapahalaga.

Upang tulungan kang pagbalik-aralan ang iyong ginawa, basahin ang mga pangungusap sa ibaba. Pareho lamang ang mga pangungusap na iyan sa iyong narinig sa tape. Maaari mo ring gawan ng ibang pagsasalin ang mga pangungusap na ito. Isulat ang iyong sagot sa patlang na nakalaan sa bawat bilang.

1. Tinahulan ng aso ang magnanakaw.

2. Hinintay ni Anna si Jose sa hintayan ng bus.

3. Ang nanay ko ay hapong-hapo.

4. Hinimok ng alkalde ang mga tao na iboto siya.

5. Si Max, ang aking pusa, ay natulog sa ilalim ng aking kama.

Ang iyong sagot ay dapat pareho sa *Batayan sa Pagwawasto* na nasa pahina 27. Kung nakakuha ka ng markang 3 pataas, magaling! Marami ka nang natutuhan tungkol sa pakikinig na may pagpapahalaga. Ang markang 2 pababa ay puwede na rin ngunit kailangan pang magsanay ka nang mabuti.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Makinig sa **Ikapitong Bahagi ng Tape, Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan**. Makinig sa mga pangungusap at ihinto ang tape pagkakatapos ng bawat pangungusap. Basahin ang pangungusap at isipin ang ibig sabihin ng nakasalungguhit na salita o parirala sa bawat isa. Isulat ang mga imahen na kanilang inihahatid. Ginawa na ang una para sa iyo.

1. Pumunta kami sa bukid upang panoorin ang mga magsasaka *na inihahanda ang lupa para sa pagtatanim ng buto*.

Inararo ng mga magsasaka ang lupa.

2. *Namula* siya nang aluking magpakasal.

3. May kung anong bagay sa paraan ng pagtingin ng babae *ang nakapagpainit sa kanyang katawan*.

4. Gusto ni Nonoy maging pari subalit *ayaw siyang patahimikin ng kanyang nakaraan..*

5. Ang mag-asawa ay mukhang tambalan ng *love birds*.

Maaaring iba ang mga sagot mo dito ngunit dapat na pareho sa sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* na nasa pahina 25.

Kung nakakuha ka ng 3 pataas, magaling! Marami ka nang natutunan tungkol sa tamang pakikinig sa leksiyon na ito at maaari nang magpatuloy sa Laksiyon 2. Kung nakakuha ka ng 2 pababa, araling muli ang bahagi ng leksiyon nang hindi mo naintindihan ng mabuti bago tumuloy sa Aralin 2.

Tandaan Natin

- ◆ Ang damdamin, imahen at idea sa mga pahayag o kuwento ay maaaring ipahiwatig sa piniling salita ng tagapagsalita at sa tono ng boses.
- ◆ Ang mga kuwento o pahayag ay maaaring maintindihang mabuti kung ito ay may kasamang imahen o damdamin. Ang paglaan ng maraming detalye at ang paghahambing ay nakatutulong sa pagkamit nito.
- ◆ Ang tamang pakikinig ay nakasalalay sa galing mong makinig at kung gaano kagaling binasa at itinanghal ang pahayag.

Pagkabatid at Pagpapahalaga sa mga Narinig na Sipi

Ano ang reaksiyon ng iyong mga magulang kapag ipinapakita mo sa kanila ang iyong mga marka sa paaralan? Ano naman ang reaksiyon nila kapag umaalis ka ng bahay nang hindi nagpapaalam? Ano ang tono ng boses nila kapag pinapagalitan ka? Paano naipapakita ng tono ng boses ang kanilang galit o lungkot?

Sa Aralin 1, nalaman mo kung paano nakaaapekto ang pagpili ng salita sa pagpapahayag ng mga sipi o kuwento. Maliban sa mga piniling salita, ang tono ng boses ay nakaaapekto din kung paano tutugon ang nakikinig sa nagsasalita. Kapag nakinig ka sa mga tao, hindi lamang ang mga salita ang iyong naririnig. Nararamdaman mo din kung ano ang ipinahihiwatig ng mga salita.

Matututuhan mo sa araling ito kung paano nakaaapekto ang tono ng boses sa sinasabi ng isang mamamahayag. Mayroon ding mga akdang pampanitikan dito.

Alamin Natin

Ang pinakasimpleng palatandaan ng mga damdamin, imahen at idea ay sa mga teks na binibigkas ay ang tono ng boses o ang pagpapahiwatig ng mga salitang ito. Ang magkaparehong grupo ng salita ay maaaring sabihin sa maraming paraan. Halimbawa, maaari mong sabihin ang pangungusap na “Pumunta ka dito” sa maraming tono ng boses upang makapagpahiwatig ng maraming emosyon. Maaari mo itong sabihin ng galit, masaya o may kasamang pang-aakit. Ang paraan kung paano sasabihin ng mamamahayag ang mga salitang ito ay nakaaapekto sa kung paano maiintindihan ito ng nakikinig.

Pakinggan ang **Tape Segment # 8: Halika Dito**. Matapos mong marinig ang bawat pagsasalin sa pangungusap, itigil ang tape at isulat ang damdamin na ipinapahiwatig ng bawat isa. Subukan mong guni-gunihin ang bakas ng mukha ng nagsasalita habang sinasabi niya ang “Halika dito.” Ang unang numero ay ginawa na para sa iyo.

1. Galit ang nagsasalita.
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Ano ang naramdaman mo matapos mong pakinggan ang bawat pagsasalin?

Maaari mong ulitin ang tape at pakinggang muli ang bawat pagsasalin. Ihambing ang iyong mga sagot sa mga sagot sa ibaba.

1. Galit ang nagsasalita.
2. Siya ay mistulang natutuwa.
3. Siya ay mistulang hindi sigurado o natatakot.
4. Siya ay mistulang mapang-utos o arogante.
5. Siya ay mistulang masaya.
6. Siya ay mistulang malungkot.

Ang mga sagot mo ba ay tulad sa mga sagot na ibinigay? Huwag mabahala kung hindi. Talagang mahirap malaman ang damdamin ng tagapagsalita sa pamamagitan lamang ng iyong paghusga sa tono ng boses. Maari ngunit itong gawin. At ito ang iyong matutuhan sa araling ito.

Subukan Natin

Sanaying sabihin ang “Humihingi ako ng paumanhin” gamit ang iba’t ibang tono ng boses. Hilingin sa kaibigan o miyembro ng pamilya na makinig sa iyo. Tandaan ang pakiramdam na nais mong ipahayag habang sinasabi mo ang mga salita. Pagkatapos, hilingin sa iyong kapareha kung anong paumanhin ang kanyang tatanggapin. Ano ang natutuhan mo mula sa gawaing ito?

Mula sa nakaraang gawain, natutuhan mo na ang tono ng boses ay nakaaapekto sa pagpapahayag ng mga salita.

Magbalik-aral Tayo

Pakinggan ang **Tape Segment # 9: Gawain**. Makaririnig ng sampung iba’t ibang pangungusap. Tukuyin ang pakiramdam na nais ipahayag sa pamamagitan ng tono ng boses ng tagasalita habang sinasabi niya ang bawat pangungusap. Mamili sa mga damdamin na nakalista sa kahon sa ibaba. Ang unang bilang ay ginawa na para sa iyo.

Masaya	Mayabang	Galit
Nagmamakaawa	Natatakot	Humihingi ng paumanhin
Nanunukso	Hindi sigurado	Desperado
Madrama	Nagagalak	Simpatiko
Malungkot	Mapanglaro	Umaasa

1. masaya
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 25. Nasagutan mo ba ang lahat nang tama? Sigurado akong nagawa mo ito.

Alamin Natin

Maliban sa kasiyahan, takot o galit, ang tono ng boses ng isang tao ay maari ding makapagpahayag ng madaliang pagkilos o malaking pangangailangan. Halimbawa, ang isang mataas na tono ng pagsigaw na nagmumula sa isang bata ay nagsasabi sa iyo na kailangan niya ng tulong o mabilisang atensiyon.

Ano ang iyong gagawin kapag nakarinig ka ng isang batang sumisigaw?

Marahil ang isang batang sumisigaw ay nangangailangan ng isang bagay. Kung hindi siya sisigaw, malamang, hindi siya makakakuha ng atensiyon na kanyang kailangan. Ito ang dahilan kung bakit ang tono ng boses ay mahalaga upang maipahayag ang sarili.

Ang mga magaling na nagkukuwento ay laging gumagamit ng kaukulang tono ng boses upang mapaunlad ang kakayahang makinig ng may paghanga o pagpapahalaga. Halimbawa, gumagamit sila ng mataas na tono ng boses upang magmistulang isang bata o matigas na boses upang magmistulang isang mahigpit na pulis.

Upang makita kung paano ito ginagawa, makinig sa **Tape Segment # 10: Isang Halimbawa ng Drama sa Radyo**. Pagkatapos makinig, sabihin kung ano ang tingin mo tungkol sa drama sa radyo.

Alam mo ba na ang salitaan ng mangkukulam at mabuting duwende ay mula sa isang tao? Nagawa niyang baguhin ang tono at kalidad ng kanyang boses upang maging angkop sa karakter. Kaya mo rin bang gawin ang ganito.

Subukan Natin

Magkuwento sa iyong mga kaibigan ng isang nakakatakot na istorya gamit ang iba't ibang tono ng boses. Maaari kang mag-imbento ng kahit anong kuwento basta't gagamit ka ng mga tono ng boses na angkop sa mga karakter ng kuwento. Tingnan kung ano ang reaksiyon ng iyong mga kaibigan. Sila ba ay natakot? Naiinip o galit?

Upang maunawaan ang wastong paggamit ng tono ng boses, makinig sa **Tape Segment # 11: Mga Tono ng Boses**. Ilarawan sa isipan ang mga eksena na nangyayari habang ikaw ay nakikinig.

Pagkatapos makinig sa tape, sagutan ang mga sumusunod na tanong.

1. Ano sa palagay mo ang naramdaman ni Cesar nang makita niya ang mga hinog na mangga?

2. Paano niya ipinahayag ang ganitong damdamin?

3. Sumang-ayon ba si Janet sa plano ni Cesar na kunin ang mga mangga na hindi nagpapaalam kay Mang Pandoy?

4. Paano niya ipinahayag ang kanyang mga sentimento?

5. Ano sa iyong palagay ang naramdaman ni Mang Pandoy nang makita niya ang dalawang bata? Bakit mo nasabi ito?

Batay sa aking pagkaintindi sa kuwento, si Cesar ay natuksong nakawin ang masasarap na mangga ni Mang Pandoy at nagagalak sa kanyang plano. Mahahalata ito sa tono ng kanyang boses. Ngunit si Janet ay hindi sang-ayon sa plano ni Cesar. Ang tono ng kanyang boses ay nagpapahiwatig ng hindi pagsang-ayon at pag-aalinlangan. Si Mang Pandoy ay masaya nang makita ang dalawang bata. Siya ay mistulang nagagalak at nasa mabuting kondisyon ng batiin sila.

Ngayon, tandaan ang iyong narinig sa tape. Iguhit ang eksena na pumasok sa iyong isip habang nakikinig ka sa kuwento sa patlang na ibinigay sa ibaba.

Ang larawan sa ibaba ang pumasok sa aking isip habang ako ay nakikinig sa kuwento. Ihambing ang iyong ginuhit sa akin. Magkatulad ba ang mga ito?

Sa tuwing makaririnig tayo ng mga kuwento, mayroon tayo ng kanya-kanyang nailalarawan sa isipan. Kung ano ang ating inilalarawan ay depende sa ating sariling pagtingin sa mga bagay.

Ngayon, isulat ang buod ng kuwento na iyo lamang narinig sa ibaba.

Upang tiyakin na ikaw na nakasulat ng tamang buod, basahin ang salitaan ng kuwento sa ibaba.

- Cesar: Janet, tingnan mo!
- Janet: Tingnan ang ano?
- Cesar: Nakikita mo ba ang mga hinog na mangga sa puno sa bakuran ni Mang Pandoy? Mukhang masarap ang mga ito. Hmmmm, nalalasap ko na ang mga ito sa aking bibig!
- Janet: Oo, nakikita ko ang mga ito. Mukhang ngang masasarap.
- Cesar: Gusto mo ba kumuha ng ilang piraso?
- Janet: Hindi ko alam. Hindi mabuti ang kumuha ng mga bagay ng hindi sa atin.
- Cesar: Alam ko, ngunit nakatutukso ang mga ito. Marahil ay maari tayong kumuha kahit ilang piraso lamang.
- Janet: Paano mo naman gagawin iyon?
- Cesar: Madali lang, maaari tayong kumuha ng isang mahabang patpat at subukang sungkitin ang mga mangga. Madaling babagsak ang mga ito sa lupa.
- Janet: Hindi ko alam, sa tingin ko'y mali talaga iyon.
- Cesar: Halika na.
- Janet: Tingnan mo Cesar! Dumadating si Mang Pandoy. Nakatingin siya sa atin. Marahil ay alam niya ang iyong binabalak gawin.
- Cesar: Shhhh, manahimik ka. Magkunwari kang tumitingin lang tayo sa paligid.
- Mang Pandoy: Kamusta kayo mga bata?

- Cesar: Kamusta, Mang Pandoy? Maganda po ang araw ngayon hindi ba?
- Mang Pandoy: Tama ka Cesar. Nakita ko kayong tumitingin sa aking mga mangga. Mukhang masarap kainin ang mga ito, hindi nga ba?
- Janet: Tama ka Mang Pandoy. Gusto ngang nakawin ni Cesar ang mga mangga.
- Cesar: Talagang mukhang masarap kainin.
- Mang Pandoy: Mga bata, ano kaya kung tulongan ninyo akong pitasin ang mga mangga? Balak kong gamitin ang malaking hagdan doon upang pumanhik sa puno ngunit kailangan ko din ng tulong. Maaari ninyo akong tulungang ipunin ang mga mangga at ilagay ang mga ito sa loob ng basket. Maaari kayong mag-uwi ng ilang piraso pagkatapos.
- Cesar: Talaga, Mang Pandoy? Maganda iyon!
- Janet: Tuwang-tuwa kami sa pagtulong
- Cesar: Ako ang hahawak sa basket.
- Janet: Ako ang kukuha sa mga manggang mahuhulog sa lupa. Sinabi ko na sa iyo Cesar. Mas mabuti ang ganitong paraan.
- Cesar: Ako'y nagagalak na makinig sa iyo.

Ang iyo bang buod ay tulad sa nakasulat sa ibaba?

Sina Cesar at Janet ay naglalakad sa bakuran ni Mang Pandoy nang mapansin nila ang mga hinog na mangga sa puno ng kanyang bakuran. Gusto nilang kumuha ng ilan para sa kanilang mga sarili na hindi nagpapaalam ngunit nagdalawang-isip sila. Nang makita sila ni Mang Pandoy, humingi ito ng tulong sa kanila na manguha ng mangga. Pagkatapos, bawat isa sa kanila'y binigyan ng mga mangga upang dalhin sa bahay.

Magbalik-aral Tayo

Muling basahin ang salitaan. Napansin mo ba na ang ilang bahagi sa kuwento ay nasasalungguhitan. Ang mga nasasalungguhitan na salita ay binigyang-diin upang maipakita ang damdamin ng nagsasalita.

Muling makinig sa tape ng kuwento habang sumasabay sa pagbasa. Ngayon, pansinin ang mga nasasalungguhitan salita kung paano binigkas ang mga ito. Gawin ito hanggang sa matapos mong basahin at pakinggan ang kabuuan ng kuwento.

Mula sa nakaraang gawain, makikita mo kung gaano kahalaga ang tono ng boses sa pagpapahayag ng emosyon ng isang tao. Habang nakikinig ka sa tape, nagawa mo bang mailarawan sa isipan ang dalawang bata at maging si Mang Pandoy? Subukan natin ito.

Ngayon, gagawa ka ng kakaibang bagay. Hilingin sa kaibigan o miyembro ng pamilya na muling basahin ang kuwento sa iyo. Pagkatapos, ilarawan kung paano niya binasa ang kuwento (batay sa paggamit niya ng wastong tono ng boses). Ngayon nakikita mo na ba kung paano nakakaapekto sa damdamin o emosyon ang tono ng boses?

Subukan Natin

Makinig sa **Tape Segment # 12: Subukan Natin Ito 1**. Tukuyin kung anong damdamin ang nais ipahiwatig sa bawat pangungusap. Isulat ang iyong mga sagot sa patlang na ibinigay sa ibaba. Bilugan ang mga bilang ng pahayag na sinabi na kung saan ang tono ng boses ay hindi angkop.

1. Tingnan mo Carlo! Ang parada ay paparating na dito!
Malungkot ang tagapagsalita
2. Hindi ko gustong panoorin ang parada. Nakakainip.

3. Sinabi ko na sa iyong ayaw kong panoorin ang parada.

4. Halika na, huwag maging KJ. Samahan mo akong manood ng parada.

5. Ano ba ang makikita doon?

6. Mayroon ding mga payaso at mga akrobat!

7. Sa tingin ko'y hindi ito magiging kawili-wili.

8. Kung hindi ka sasama sa akin sa parada, hindi kita tutulungan sa iyong takdang aralin.

9. O sige na, sasama na ako para matigil ka.

10. Kita mo na? Sabi ko sa iyo masaya ito.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 26. Nakuha mo bang lahat ng tamang sagot? Kung nakakuha ka ng marka na 7 at pataas, magaling! Marami ka nang natutuhan. Ang marka na 6 o pababa ay nangangahulugang kailangan mong balik-aralin ang iyong mga binasa bago magtungo sa susunod na aralin.

Bago ka magpatuloy, muling balikan ang mga nakabilog na aytem at sabihin sila sa paraang kinakailangan.

Alamin Natin ang Iyong Natutuhan

Ngayon, ating sanayin ang pakikinig na may pagpapahalaga sa ilang hango ng literatura. Makinig sa **Tape Segment # 13: The Horse Dealer's Daughter – Nondramatic Version**. Tandaan na ang pakikinig na may pagpapahalaga ay kinabibilangan ng pag-unawa sa lahat ng sinabi ng nagsasalita. Subukan na ilarawan sa isipan ang mga eksena na inilarawan habang nakikinig ka sa tape. Handa ka na ba? Magsimula na ngayon.

Itigil ang tape sa dulo ng sipi. Nagawa mo bang ilarawan sa isipan ang mga eksena na inilarawan? Nagawa mo bang magustuhan ang mga damdamin na naramdaman ng mga karakter sa sipi? Sagutan ang mga tanong sa ibaba.

1. Ano ang damdamin na ipinahihiwatig ng mga eksena?

2. Ano ang naramdaman ng lalaki ukol sa mga aksiyon ng babae? Bakit siya nakaramdam ng ganito?

3. Sa iyong palagay, bakit napaluhod ang lalaki?

Gumamit ang may ng maraming salitang puno ng imahen sa sipi ngunit hindi nagawang maipahayag nang mabuti ang mga damdamin ng karakter. Bakit?

Upang malaman, makinig sa **Tape Segment # 14: The Horse Dealer's Daughter: Dramatic Version**. Gawin ang mga bagay na iyong ginawa habang nakikinig sa **Tape Segment # 13**.

Pahintuin ang tape at sagutan ang hanay ng magkatulad na mga tanong.

1. Ano ang damdamin na ipinahihiwatig ng mga eksena?

2. Ano ang naramdaman ng lalaki ukol sa mga aksiyon ng babae? Bakit siya nakaramdam ng ganito?

3. Sa iyong palagay, bakit napaluhod ang lalaki?

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 26.

Ang mga sagot sa gawaing ito ay maaaring magkaiba. Kung kaya't huwag mabahala kung hindi mo nakuha ang wastong mga sagot.

Kailan mas madali para sa iyo na sagutan ang mga katanungan, matapos mong marinig ang una o pangalawang pagsasalin ng sipi? Sa tingin mo, bakit kaya?

Ang unang pagsasalin ay binasa nang walang damdamin kung kaya't hindi mo talaga maiintindihan ang mensahe ng sipi. Ang pangalawang pagsasalin, sa kabilang dako, ay binasa nang mas may damdamin kaya mas malalim at mas madali itong intindihin.

Kung ang isang pintor ay maaaring lumikha ng makukulay na larawan, maaaring gumamit ang manunulat ng mga salita upang kulayan ang isang larawan. Ang mga gawa ng literatura ay gumagamit ng mga salitang naglalarawan sa mga “imahen” na nakikita natin sa ating mga isipan. Habang binabasa ang isang gawa ng literatura, nakikita natin ang mga larawan sa pamamagitan ng pakikinig. Ngunit, maliban sa paggamit ng mga salita, ang isang istorya ay lubhang naaapektuhan kung paano ito sinasabi at naririnig.

Kakarinig mo lamang sa dalawang pagsasalin ng isang maikling kuwento, *The Horse Dealer's Daughter* na ginawa ni D.H. Lawrence. Ang unang pagsasalin ay binasa ng walang kabuhay-buhay kung ihahambing sa pangalawang pagsasalin na binasa na puno ng damdamin.

Ano ang nais ilarawan ng sipi? Ang kuwentong *The Horse Dealer's Daughter* ay tungkol sa pag-iibigan ng isang lalaki at babae. Inilalarawan ng sipi ang pagkakataong kailangan na nilang sabihin ang kanilang mga nararamdaman para sa isa't isa. Ang manunulat ay naging matagumpay dahil naiparamdam niya ang damdamin ng mga karakter sa pamamagitan ng paggamit ng mga wastong salita. Ngunit ang mas mahalaga ay ang tono ng boses ng nagsasalita habang binabasa niya ang kuwento.

Ang bawat tao ay maaaring magkaroon ng kani-kanilang pagpapahiwatig sa mga bagay na kanilang naririnig. Totoo ito lalong-lalong na kapag nakaririnig tayo ng mga sipi buhat sa mga gawaing pampanitikan. Ito ang ganda ng naisulat na salita. Binibigyan ka ng kalayaan upang maintindihan at magguni-guni kung ano ang kanilang sinasabi ayon sa iyong kagustuhan!

“She Dwelt Among The Untrodden Ways”

Pakinggan ang Tape Segment # 15: *She Dwelt Among the Untrodden Ways*.
Pansinin ang mga salitang ginamit. Magsimula ka na.

Itigil ang tape matapos basahin ang tula. Sagutan ang mga sumusunod na katanungan.

1. Tungkol saan ang tula?

2. Ano ang naramdaman ng makata para sa taong kanyang inilalarawan?

3. Magsulat ng isang maikling kuwento tungkol kay Lucy ayon sa tula.
Maaari kang gumamit ng ibang pilas ng papel para sa sagot mo sa tanong na ito. Maaari mong pakinggan muli ang tape kung nais mo.

Ngayon, basahin mo nang malakas ang tula. Siguraduhing binabasa mo ito ng may damdamin. Subukan mong maramdaman ang damdamin ng makata habang isinusulat niya ito.

She Dwelt Among the Untrodden Ways

She dwelt among the untrodden ways
Beside the springs of Dove,
A Maid whom there were none to praise
And very few to love:

A violet by a mossy stone
Half hidden from the eye!
—Fair as a star, when only one
Is shining in the sky.

She lived unknown, and few could know
When Lucy ceased to be;
But she is in her grave, and, oh,
The difference to me!

Tungkol saan ang tula? Isulat ang pangunahing mga idea nito sa mga blangko sa ibaba. Ano ang inilalarawan ng mga salita?

Ano ang tingin mo kay Lucy? Matapos marinig ang tula, nakita ko na si Lucy ay isang babaeng hindi gaanong kilala. Kaunti lamang ang nakakikilala sa kanya ngunit mukhang malapit ang makata sa kanya. Maaaring siya ay mabait at mayumi—isang babaeng kanyang hinahangaan o maaaring minahal.

Tandaan Natin

- ◆ Ang pagpapahalaga sa mga naririnig ay maaring mapabuti sa palagiang pagsasanay. Maaari mo itong gawin sa pamamagitan ng mabuting pakikinig sa mga sinasabi ng iba, pakikilahok sa mga pagbabasa ng tula at panonood ng mga dula, pelikula, at ibang mga presentasyon kung saan ka makaririnig ng mga bagong bagay.

Ibuod Natin

Sinasabi ng modyul na ito na:

- ◆ Ang mga damdamin, imahen at idea sa mga sipi o kuwento ay maaaring ipahiwatig sa mga salitang ginamit o sa mga tono ng boses.
- ◆ Ang mga kuwento o sipi ay mas mapapahalagahan kung maraming mga imahen at emosyon ang maririnig dito. Ang pagbibigay ng maraming detalye at paghahambing ay nakatutulong.
- ◆ Ang pakikinig ng may pagpapahalaga ay batay sa kung paano ka nakinig at kung paano binasa ang sipi ng mamamahayag.
- ◆ Ang pagpapahalaga sa mga naririnig ay maaring mapabuti sa palagiang pagsasanay. Maaari mo itong gawin sa pamamagitan ng mabuting pakikinig sa mga sinasabi ng iba, pakikilahok sa mga pagbabasa ng tula at panonood ng mga dula, pelikula, at ibang mga presentasyon kung saan ka makaririnig ng mga bagong bagay.

Anu-ano ang Natutuhan Mo?

Nakarating mo na ang katapusan ng modyul tungkol sa pagpapahalaga sa pakikinig. Upang makita natin at maisagawa ang iyong mga natutuhan, pakinggan ang **Tape Segment # 16: Ang Tahanan ni Ana**. Guni-gunihin ang mga pinangyarihan, damdamin, at imahen na ipinapahiwatig ng mga nagsasalita sa tape. Ipokus sa kanilang pagpili ng mga salita at tono ng boses. Magsimula ka na ngayon.

Sagutan ang mga katanungan sa ibaba.

1. Ano ang naramdaman ni Ana noong una siyang dumating sa San Sebastian? Bakit niya naramdaman iyon?

2. Ilarawan ang tahanan ni Tiya Saling sa sarili mong mga salita.

3. Ano ang naramdaman ni Dolores para kay Ana? Bakit mo nasabi ito?

4. Sa huli, ano ang naramdaman ni Ana? Bakit?

Ang mga sagot mo ay dapat halos magkawangis sa mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 26. Bigyan ang sarili ng dalawang puntos sa bawat tamang sagot. Kung nakakuha ka ng markang 6-8, magaling! Marami kang natutuhan sa modyul na ito. Ang iskor na 4 pababa ay nangangahulugang kailangan mong basahin ang modyul na itong muli bago ka magpatuloy sa bagong modyul.

Batayan sa Pagwawasto

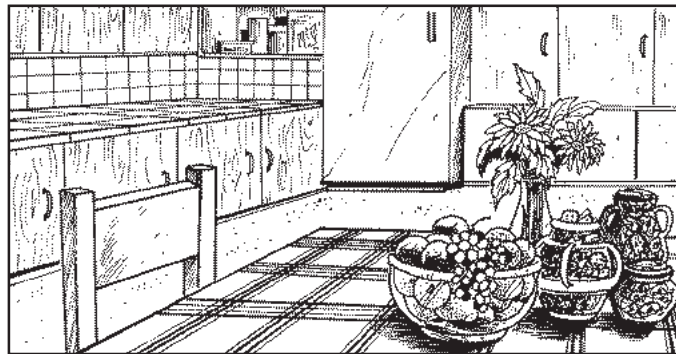
A. Anu-ano na Ang Alam Mo? (*pahina 1-2*)

- A. 1. pagpili ng mga salita
- 2. tono ng boses
- B. 1. Halimbawa ng sipi: Ang eroplano ay dumagundong sa paliparan na parang isang mabangis na lion bago ito lumipad sa kalawakan. Mataas ang sikat ng araw. Makikita mo ang eroplanong lumilipad na parang isang agilang pataas sa kalawakan.
- 2. Ang tono ng boses ng mamamahayag ay maaring makapagdagdag sa kanyang mga damdamin at sa damdamin ng mambabasa.
- 3. Maaari din nitong madagdagan ang kalagayan o mood ng kuwento.

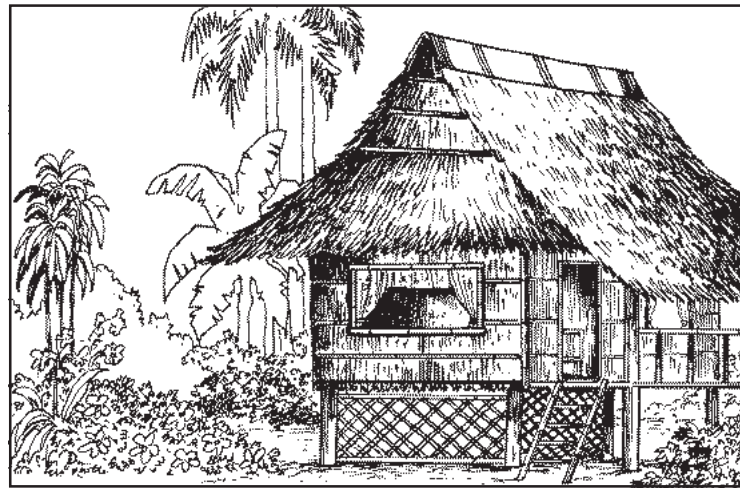
B. Aralin 1

Subukan Natin Ito (pahina 5)

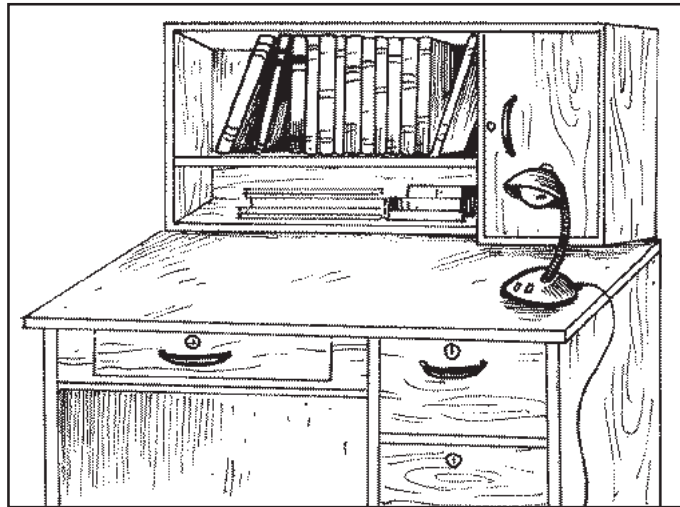
Larawan 1

Larawan 2

Larawan 3

Subukan Natin Ito (pahina 9)

1. Galit na tinahulan ng aso ang magnanakaw.
2. Naglakad si Anna pabalik-balik habang hinihintay si Jose sa istasyon ng bus.
3. Mukhang pagod ang aking ina na tila nilinis niya ang buong bahay.
4. Nakiusap ang mayor sa mga tao na bumoto para sa kanya.
5. Si Max, ang aking pusa, ay mahimbing na natulog sa ilalim ng aking kama.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pahina 9-10)

1. Binubungkal ng mga magsasaka ang lupa.
2. Namula ang kanyang mukha.
3. Masaya ang lalaki kapag tumitingin ang babae sa kanya.
4. Parating natatandaan ni Nonoy ang isang bagay na nais niyang kalimutan.
5. Ang magkasintahan ay talaga namang napakalambing sa isa't isa.

C. Aralin 2

Magbalik-aral Tayo (pahina 12-13)

1. masaya
2. nagmamakaawa
3. malungkot
4. galit
5. masaya o nagagalak

6. humihingi ng paumanhin
7. mayabang
8. madrama
9. desperado
10. mapanglaro

Subukan Natin Ito (pahina 18)

- ①. Ang nagsasalita ay tila malungkot.
2. Ang nagsasalita ay tila naiinip.
- ③. Ang nagsasalita ay tila masaya.
4. Ang nagsasalita ay parang nagbibiro.
- ⑤. Ang nagsasalita ay nagagalak.
6. Ang nagsasalita ay nagagalak.
- ⑦. Ang nagsasalita ay nagagalak.
8. Ang nagsasalita ay tila galit.
9. Ang nagsasalita ay tila napipilitan.
10. Ang nagsasalita ay tila sabik na sabik.

Alamin Natin ang Iyong Natutuhan (pahina 19–20)

Maaaring ang mga sagot mo sa bahaging ito ay hindi eksakto sa nakasulat sa ibaba.

1. Ang tagpo ay naglalarawan ng mapusok na emosyon na namamagitan sa babae at lalaki. Walang mga salitang binanggit ang dalawang karakter ngunit sinasabi ng tagpo na mahal nila ang isa't isa. Ngunit, ang takot, pag-aalinlangan at kawalan ng pag-asa na maaring maging bunga ng kanilang pagmamahal ang naglalayo sa kanila.
2. Parang nag-aalinlangan ang lalaki na ibalik ang ipinapakitang paghanga ng babae sa kanya. Mayroon siyang mga takot at pag-aalinlangan sa mga damdamin ng babae para sa kanya.
3. Ang lalaki ay napaluhod sa pagbibitiw ng kanyang tunay na damdamin. Ang pagluluhod ay pagpapahayag ng kanyang tunay na nararamdaman kahit na siya ay takot at nag-aalinlangan.

C. Anu-ano ang Natutuhan Mo? (pahina 22-23)

1. Malungkot si Ana dahil nais niyang makasama ang kanyang pamilya.
2. Ang bahay ni Tiya Saling ay malaki, may dalawang palapag, kulay asul na mayroong mga namumulaklak na halaman sa paligid. May mga puno ng mangga sa kanyang bakuran.

3. Masayang-masaya si Dolores noong nakita niya si Ana. Nagagalak siya na ipahiram ang kanyang silid dito at ipakilala siya sa kanyang mga kaibigan sa eskuwelahan.
4. Sa huli, naging masaya si Ana dahil naramdaman niyang malugod siyang tinatanggap sa tahanan ng kanyang tiya.

Mga Sanggunian

Tomeldan, Yolanda, et al. *Prism—An Introduction to Literature*. Manila: National Bookstore Publishing, 1986.